

การศึกษาอิทธิพลส่งผลต่อระบบบริหารสถานศึกษา
ของเทศบาลจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย*

STUDY OF INFLUENCE GOVERNMENT POLICIES AFFECTING
THE EDUCATIONAL SYSTEM ADMINISTRATION OF THE ROI ET
MUNICIPALITY UNDER THE DEPARTMENT OF LOCAL GOVERNMENT
PROMOTION MINISTRY OF INTERIOR

นุชากร มาศฉมาดล

Nuchakorn maschamadol

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Bangkok Thonburi University, Thailand

E-mail: nuchakornm@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาอิทธิพลของนโยบายรัฐบาล กระทรวง กรม องค์กร กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พรบ. ระเบียบ ข้อบังคับ สภาพปัจจุบันสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา การจัดสถานศึกษา การมีส่วนร่วม และ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ที่ส่งผลต่อระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ผลการวิจัยพบว่า ระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล ประกอบด้วยระบบย่อย คือ ด้านนำเข้า มีองค์ประกอบ คือ นโยบายรัฐบาล กระทรวง กรม องค์กร กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พรบ. ระเบียบ ข้อบังคับ และสภาพปัจจุบันสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านกระบวนการ มีองค์ประกอบ คือการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา การจัดสถานศึกษา การมีส่วนร่วม กำกับ ติดตาม ประเมินผล และการกระจายอำนาจ ด้านผลผลิต มีองค์ประกอบ คือผู้บริหารทุกระดับมีความรู้ ความสามารถในการบริหารอย่างมืออาชีพ ยึดหลักธรรมาภิบาล และมีภาวะผู้นำในการบริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน และบริการที่มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล นักเรียนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นมีความพึงพอใจต่อเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด และได้รับความ

* Received April 20, 2022; Revised May 13, 2022; Accepted June 19, 2022

ชื่นชม ความไว้วางใจ จากผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ผู้สังคมนักเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู คุณภาพการปฏิบัติงานของครู ความเจริญงอกงามและมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ความสามารถในการคิดเป็น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น ซึ่งเกิดจากผลการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การจัดสถานศึกษา การมีส่วนร่วม และการกำกับ ติดตาม ประเมินผล

คำสำคัญ: ระบบการบริหารสถานศึกษา, อิทธิพลของนโยบายรัฐบาล, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were: to Study the influence of government policies, ministries, departments, organizations, relevant laws, Acts, regulations, regulations, the current state of educational institutions of local government organizations. setting the direction of educational management administration education school arrangement Participation in and supervising, monitoring, and evaluating affecting the municipal school administration system Roi Et Province under the Department of Local Government Promotion Ministry of Interior. The results of the research revealed that Municipal school administration system Consisting of subsystems, namely, imports, with components such as government policies, ministries, departments, organizations, relevant laws, Acts, rules, regulations and the current state of educational institutions of local administrative organizations. In the process aspect, there are components which are the direction of education management. administration education school arrangement Engaging, directing, monitoring, evaluating and decentralizing. In terms of productivity, there are components, namely executives at all levels have knowledge. Professional management abilities adhere to good governance and have leadership in management. Teachers and educational personnel have potential in teaching and learning management. and quality service efficiency and effectiveness Students are physically, mentally, emotionally, socially and intellectually qualified. have knowledge and virtue live in society happily Parents and local residents are satisfied with the municipality. Roi Et Province and received appreciation and trust from all stakeholders in

cooperating in the development of a sustainable educational institution management system. to a lifelong learning. The Terms of teacher performance of the teacher performance quality that growth of student morality. The ability of student and the student achievement are developed that it is the result of setting the point of how to set the good education for students and have a participation and to direct following into evaluation.

Keywords: school administration system, Influence of government policy, local government organizations

บทนำ

สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตอย่างรอบด้าน และเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นส่งผลที่ดีต่อการพัฒนาด้านต่างๆ การศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาทุก ๆ ด้าน

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด ซึ่งกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น ได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564) เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ (กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น, 2563) และจากการศึกษาติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาที่ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจุดดี คือ ส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ด้วยความสำคัญของการศึกษาดังที่กล่าวมาแล้วนั้น หลายองค์กรได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลการศึกษา ได้มีการศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด อย่างไรก็ตามโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีปัญหาที่สำคัญ เช่น ปัญหาโรงเรียนท้องถิ่นไม่ได้มีการพัฒนาครู ให้เป็นครูที่มีความรู้ความสามารถอย่างเช่นที่กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการ เพราะ

ท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร และจากการศึกษาปัญหาการศึกษาไทย ของ ธีระยุทธ พรพจน์ธนา มาศ พบว่าปัญหาการศึกษาประกอบด้วย ปัญหาเกี่ยวกับครู หลักสูตร ผู้เรียน ผู้บริหาร งบประมาณ การจัดการเรียนการสอนการบริหาร นโยบายจากภาครัฐ สภาพเศรษฐกิจ สภาพครอบครัว สังคมและวัฒนธรรม และ ระบบการวัดประเมินผลผู้เรียน (ธีระยุทธ พรพจน์ธนา มาศ, 2558)

ด้วยความสำคัญและปัญหาดังกล่าว การศึกษาแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาของรัฐ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น เป็นกระจายอำนาจทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากรัฐได้มองเห็นว่าชุมชนจะช่วยเหลือ และพัฒนาการศึกษาให้เกิดคุณภาพสนับสนุน และส่งเสริมการทำงานระหว่างชุมชนกับสถาบันการศึกษา เพื่อให้เกิดจุดหมายเดียวกัน มีการพัฒนาร่วมกัน ทำให้ผู้วิจัยเกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญ ที่จะศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อระบบบริหารสถานศึกษาของเทศบาลจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของนโยบายรัฐบาล กระทรวง กรม องค์กร กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พรบ. ระเบียบ ข้อบังคับ สภาพปัจจุบันสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา การจัดสถานศึกษา การมีส่วนร่วม และ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ที่ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากร ได้แก่ผู้บริหารระดับนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรีที่ดูแลฝ่ายการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย รวมทั้งสิ้น 893 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ระบบโควตาในการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านต่าง ๆ จำนวน 40 คน โดยไม่นับผู้ให้ข้อมูลสำคัญซ้ำในแต่ละด้าน

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากร ได้แก่ ครูและผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จำนวน 4,335 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและผู้ปกครองนักเรียนในสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโรยามาเน่ และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นเกณฑ์การแบ่ง เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูล 498 คน

สถานะภาพ	จำนวน
ครู	131
ผู้ปกครองนักเรียน	367
รวม	498

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) เป็นหลัก ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและครอบคลุมทุกประเด็น ผู้วิจัยจึงใช้คำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) ในการสัมภาษณ์และแบบประเมินต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษา

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แบบสอบถามเป็นแบบประมาณมาตราส่วน ประมาณค่าตามแบบของลิเคิร์ตสเกล (Likert's Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสร้างเครื่องมือผู้วิจัยใช้กระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวความคิด หลักการทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาสร้างคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษา ในด้าน (1) นโยบายรัฐบาลกระทรวง กรม องค์กร (2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พรบ.ระเบียบ ข้อบังคับ (3) สภาพปัจจุบันสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (4) การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา (5) การจัดการศึกษา (6) การจัดสถานศึกษา (7) การมีส่วนร่วม (8) กำกับ ติดตาม ประเมินผล และ (9) ระบบการบริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่า ครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย 1) อาจารย์ที่ปรึกษา 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 5 ท่าน ตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence : IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ขึ้นไปทุกข้อ

4. นำแบบสอบถามที่ได้ ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) รวมทั้งฉบับ 0.973 และในแต่ละข้อคำถามมีค่าความเชื่อมั่น อยู่ระหว่าง 0.972 – 0.973

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) (2) จากการศึกษาระบุและวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ที่เกี่ยวข้องทั้งที่อยู่ในบทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากผู้บริหาร และบุคลากรในองค์การ

2. เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้บริหาร ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม แจกกับครูจำนวน 131 ชุด และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 367 ชุด รวม จำนวน 498 ชุด ในเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยตนเอง และอธิบายวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามโดยละเอียด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง

3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ จะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive Analysis) เป็นหลัก เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงเพื่อบูรณาการ และหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ จากข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ โดยในส่วนของ การเตรียมการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการจัดระเบียบข้อมูลเพื่อให้เกิดความสะดวกในการนำมาวิเคราะห์ จากนั้นนำข้อมูลมานำเสนอเป็นข้อมูลจริงที่ค้นพบ เพื่อนำไปสู่การหาข้อสรุป การตีความ

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติทางสังคมศาสตร์ เมื่อผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนมาเรียบร้อยแล้ว ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2. บันทึกรหัสแบบสอบถามแต่ละฉบับ เพื่อนำไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) เป็น 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามแบบลิเคอร์ท (Likert Scale)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการศึกษาอิทธิพลที่ส่งผลต่อระบบบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

การศึกษาอิทธิพลของนโยบายรัฐบาล กระทรวง กรม องค์กร กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พรบ. ระเบียบ ข้อบังคับ สภาพปัจจุบันสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา การจัดสถานศึกษา การมีส่วนร่วม และ กำกับ

ติดตาม ประเมินผล ที่ส่งผลต่อระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ผลการวิจัยพบว่า ระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล ประกอบด้วยระบบย่อยคือ ด้านนำเข้า มีองค์ประกอบ คือนโยบายรัฐบาล กระทรวง กรม องค์กร กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พรบ. ระเบียบ ข้อบังคับ และสภาพปัจจุบันสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านกระบวนการ มีองค์ประกอบ คือการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา การจัดสถานศึกษา การมีส่วนร่วม กำกับ ติดตาม ประเมินผล และการกระจายอำนาจ ด้านผลผลิต มีองค์ประกอบ คือผู้บริหารทุกระดับมีความรู้ ความสามารถในการบริหารอย่างมืออาชีพ ยึดหลักธรรมาภิบาล และมีภาวะผู้นำในการบริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน และบริการที่มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล นักเรียนมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นมีความพึงพอใจต่อเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด และได้รับความชื่นชม ความไว้วางใจ จากผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน สู่สังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

รายการสอบถาม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	การแปล ความหมาย
1. ด้านนโยบายรัฐบาลกระทรวง/กรม/องค์กร	4.5867	.48018	มากที่สุด
2.ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พรบ. /ระเบียบ /ข้อบังคับ	4.5863	.51396	มากที่สุด
3.ด้านสภาพปัจจุบันสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.5980	.47750	มากที่สุด
4.ด้านการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา	4.6267	.43239	มากที่สุด
5.ด้านการจัดการศึกษา	4.6276	.43453	มากที่สุด
6.ด้านการจัดสถานศึกษา	4.6438	.37440	มากที่สุด
7.ด้านการมีส่วนร่วม	4.6616	.38518	มากที่สุด
8.ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล	4.6801	.38882	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.6801 รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ย 4.6616 ด้านการจัดสถานศึกษามีค่าเฉลี่ย 4.6438 ด้านการจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ย 4.6276 ด้านการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ย 4.6267 ด้านสภาพปัจจุบันสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ย 4.5980 ด้านนโยบายรัฐบาลกระทรวง/กรม/องค์กรมีค่าเฉลี่ย 4.5867 และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พรบ. /ระเบียบ

/ข้อบังคับมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4.5863 โดยทุกด้านมีระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานตามระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาอิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อระบบบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย อภิปรายผลได้ดังนี้

ระบบการบริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พบว่าประกอบด้วยระบบย่อย 3 ด้าน คือ ด้านนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ซึ่งระบบการบริหารสถานศึกษานี้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการบริหาร ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานด้านการจัดการศึกษา ด้านการกำกับติดตาม ประเมินผล ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พรบ. ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการจัดสถานศึกษา มีอิทธิพลต่อระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนด้านนโยบายรัฐบาล กระทรวง กรม องค์กร ด้านสภาพปัจจุบันสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์ พิษสิงห์ ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารที่มุ่งประสิทธิผลในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการบริหารที่มุ่งประสิทธิผลในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ซึ่งมีกระบวนการป้อนกลับในระบบ ดังนี้ 1)องค์ประกอบด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและการนำนโยบายสู่การจัดการศึกษา 2)องค์ประกอบด้านกระบวนการ ได้แก่ การวิเคราะห์งาน การวางแผนงาน การปฏิบัติงานตามแผนการประเมินผลงานและสรุปผลงาน และ 3) องค์ประกอบด้านผลผลิต ได้แก่ คู่มือการบริหารที่มุ่งประสิทธิผลในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ (อนงค์ พิษสิงห์, 2553) และสอดคล้องกับงานวิจัยของมุกดา เลขะวิวัฒน์ ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเพื่อความ เป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบองค์การเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่าได้ว่าระบบ องค์การเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีตัวแปรสูงสุดจากตัวแปรด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร รองลงมาคือตัวแปรด้านการจัดการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ (มุกดา เลขะวิวัฒน์, 2555) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรยุทธ พรพจน์ธนาศ พบว่าปัญหาการศึกษาประกอบด้วย ปัญหาเกี่ยวกับครู หลักสูตร ผู้เรียน ผู้บริหาร งบประมาณ การจัดการเรียนการสอนการบริหาร นโยบายจากภาครัฐ สภาพเศรษฐกิจ สภาพครอบครัว สังคมและวัฒนธรรม และ ระบบการวัดประเมินผลผู้เรียน (ธีรยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2558)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผล จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สังเกตการณ์ ศึกษาจากเอกสาร และจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ ระบบการบริหารสถานศึกษานี้มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ส่งผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการบริหาร และผลการทดสอบสมมติฐานด้านการจัดการศึกษา ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พรบ. ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการจัดสถานศึกษา มีอิทธิพลต่อระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด และสามารถพยากรณ์แนวโน้มระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 64.00 ส่วนด้านนโยบายรัฐบาล กระทรวง กรม องค์กร ด้านสภาพปัจจุบันสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ 1. เทศบาลควรรนำทุนทางสังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มีรูปแบบการบริหารจัดการและงบประมาณด้วยวิธีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภายในเทศบาล และมีโครงสร้างการบริหารที่เกิดจากภาคความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาชุมชน รวมทั้งมีศักยภาพในการบริหารงบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานภายนอกในการจัดการศึกษาทุกระดับ 2. เทศบาลควรกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการและตัดสินใจให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีคุณภาพ สนองความต้องการชุมชนได้ เนื่องจากสถานศึกษาได้แสดงถึงความพยายามในการก้าวพ้นข้อจำกัดที่แม้สถานศึกษายังไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคล แต่มีกรอบการทำงานที่ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป 3. เทศบาลควรสร้างความเข้าใจระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ให้มีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยใช้อาคารสถานที่เป็นองค์ประกอบในการส่งเสริม และสนับสนุนในการจัดสถานศึกษา 4. ทิศทางการจัดการศึกษาของประชาชนในท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้มีความรู้ ทักษะอาชีพมากขึ้น เพิ่มเวลาการเรียนรู้ในสายอาชีพมากขึ้น ตั้งแต่ระดับประถม เช่นการทำอาหาร ศิลปะ ดนตรี กีฬา คอมพิวเตอร์ เรียนรู้ทักษะอาชีพควบคู่กับสายสามัญได้ 5. ควรเพิ่มช่องทางให้มากขึ้นกว่าเดิมในการเข้าถึงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเฉพาะการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อมูลข่าวสาร ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการบริหารสถานศึกษาของเทศบาลที่มีขนาดต่างกันในจังหวัดร้อยเอ็ด 2. ควรศึกษาการวิจัยประเมินผลการนำระบบการบริหารสถานศึกษาไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบท ขนาด และความพร้อมของสถานศึกษา 3. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุในการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาในยุคการเรียนรู้ไร้พรมแดน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560. กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กองส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565). เรียกใช้เมื่อ 10 พฤศจิกายน 2563. จาก http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2020/10/2298_6153.pdf.
- ธีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2558) ปัญหาการศึกษาไทย การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 15(2), 48-55.
- มุกดา เลขะวิวัฒน์. (2555). การพัฒนาระบบองค์การเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนงค์ พีชสิงห์. (2553). การพัฒนาระบบการบริหารที่มุ่งประสิทธิผลในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.